

"Силовање" или "пустошење Палерма" - тако се данас зове грађевински бум који је потпуно изменио сицилијански град у периоду од 1950-их до 1980-их година, а који је спроводила унија политичког и мафијашког система. Током интензивне грађевинске експанзије уништен је зелени појас града, бројни паркови и вредне историјске виле како би на њиховом месту никли лоше изграђени и културно безначајни стамбени блокови.

За четири године издато је преко 4.000 грађевинских дозвола, од чега су око 2.500 словиле на тројицу индивидуа који нису имали било какве везе са градњом, наводи у својој књизи „Excellent Cadavers“ новинар и писац Александар Стил.

Један од најлепших градова Европе претварао се у густ, непривлачан пејзаж цементне кондоминије.

Неколико деценија раније, почетком 20. века, **Палермо** је изгледао потпуно другачије. Град су испуњавале нове, лепе зграде, многе у локалном „стиле либерту“, италијанској верзији арт нуовеау, чији је главни представник био архитекта Ернесто Басиле (он, између осталог, потписује и Театро Масимо).

Међутим, током Другог светског рата, тачније 1943. године, историјски центар Палерма тешко је оштећен у савезничком бомбардовању. Процењује се да је око 40 одсто стамбеног фонда града уништено, пише Тимес оф Малта.

Проблеми су се дословно умножили када су послератне миграције довеле до раста популације. Око 100.000 нових становника населило је град између 1951. и 1961. године.

У великој потражњи за некретнинама, мафија и локални политичари видели су прилику да се обогате.

Стари историјски део града већ је био „начет“ у рату, али можда је погубнија била политичка одлука да се он не обнови, већ да се предност да изградњи „новог Палерма“.

Ако питате Мауриција Карту, италијанског урбанисту и архитекту, како изгледа мафија, он ће вас одвести у стамбене четврти Палерма. Тамо стотине пустих, неупадљивих сивих стамбених блокова испуњава чак и добар део историјског центра.

Врхунац „грађевинског бума“ догодио се када је демохришћанин Салво Лима постао градоначелник Палерма (1958-1963. а потом опет 1965-1968. године), а његов страначки колега Вито Ћанћимино у надлежност добио јавне радове.

Ћанћимино, мафијаш из насилног клана Корлеонеси, наредио је рушење величанствених вила из периода сецесије како би се направио простор за бруталистичке куле и бетоном покрио баште и паркове.

„Реч ‘путошење’ није случајно изабрана да опише тај период. Попут пљачки варвара, мафијаша су опустошили град цементом, унаказујући његове паркове, пејзаж и природне лепоте“, каже Карта, професор урбаног планирања на Универзитету у Палерму.

Шут од рушења и грађевински материјал одложен је на обалу, што је изазвало загађење плажа, од којих су многе и данас нису доступне купачима, наводи Гардијан.

„Пустошењем Палерма, **мафија** је показала своју огромну криминалну моћ. Послали су поруку институцијама и јасно им ставили до знања да они, шефови, имају моћ да промене не само законе који су регулисали урбанистичке пројекте и облик града, већ и локалну климу“, каже Карта.

Палермо је, додаје, грађен тако да омогући ветру да се одбије са планина и врати да охлади град.

Са високим конструкцијама изграђеним дуж обале и у подножју планина, Палермо је постао врело, влажно и загушљиво место.

Бетон као потврда ауторитета мафије

„Шефови мафије су такође послали поруку хиљадама грађана који су после Другог светског рата остали без крова над главом: ако је ваша породица нашла дом, то је захваљујући мафијашима“, додаје Карта.

Мафија је, наводи, користила архитектуру да покаже своју моћ.

Мењањем панораме града, потврдили су свој ауторитет.

Јер мафијашка архитектура, као и све активности кланова, има своју синтаксу, логику и функцију, подсећа Гардијан.

Ћанђимино, који није био ни уметник ни архитекта, одобрио је изградњу **4.000 стамбених блокова у Палерму**

, од којих су скоро половину изградиле компаније које су директно повезане са клановима

Коза Ностре.

Изузетне резиденције из 19. века срушене су да уступе место бетонским блоковима, као и десетинама недовршених и трошних грађевина на обалама спектакуларних плажа, где је било дозвољено да граде мафијаши који су под контролом држали градску администрацију.

Архитектура за мафију није била само демонстрација моћи, већ и веома профитабилан посао, који су, захваљујући корупцији у сектору јавних радова и грађевинским фирмама директно или индиректно повезаним са организованим криминалом, годинама гомилали милионе продавајући грађевински материјал и бетон лошег квалитета (са врло мало цемента) за изградњу улица, школа, болница и мостова – на местима склоним клизиштима или поплавама, дуж литица и у високоризичним хидрогеолошким и сеизмичким областима.

У граду Касал ди Принципе, територији једног од најмоћнијих кланова Каморе, који је инспирисао ТВ криминалистичку серију *Гомора*, шеф шефова Валтер Скјавоне дао је изградити вилу која је била прецизан модел дома Тонија Монтане, измишљеног гангстера. коју игра Ал Пачино у филму Брајана Де Палме

Лице са ожиљком

– а познат је и као Вилла Сцарфаце.

„Палермо је прелеп, хајде да га учинимо још лепшим“, поручио је Лима током једног митинга.

Предност је давана извођачима који су били повезани са мафијом, као што је водећи грађевински предузетник у Палерму Франческо Васало – некадашњи кочијаш који је

вукао песак и камен у сиромашном округу Палерма.

Васало је био повезан са мафијашима попут Анђела Ла Барбере и Томаса Бускете. Он, градоначелник Лима и Ђовани Ђоја, водили су компанију која у свом имену има почетне слоге њихових презимена ВА.ЛИ.ГИО, а која добија већину уговора од општине.

Блиско повезани са мафијом, нису се устручавали да **застраше власнике да продају своје некретнине** и тако очисте пут њиховим пројектима, писао је Стил.

План детаљне регулације из 1956. прошао је кроз 25 нацрта током шест година, сваки са стотинама мукотрпно разматраних амандмана, пре него што га је локална управа коначно усвојила.

Политичари, у савезу са грађевинским могулима и шефовима мафије, искористили су паузу да граде, граде и граде.

Привремени план је дозвољавао градњу на подручјима која су су имала заштићен статус. Мафија је добила контролу над огромном територијом.

Заузврат, гарантовали су политичарима гласове и покровитељство.

Рушење објеката усред ноћи

Мало паркова или игралишта нашло се у новим урбанистичким плановима, а шачица политичара је ефективно „силувала Палермо“, присвојивши средства из Маршаловог плана и Цасса пер ил Меззогиорно, италијанског развојног плана за сиромашни југ, за изградњу бизарних зграда, мењане читавих градских зона, буквално уништавајући важне историјске споменике као што је Вила Делијела.

Дизајнирана од стране поменутог Ернеста Басилеа, представника сецесије и неокласике, Вила Делијела је некада стајала усред малог парка, поред Енглеске баште у Палерму.

Support the Guardian
Fund independent journalism with €10 per month
[Support us →](#)

The Guardian

News | **Opinion** | **Sport** | **Culture** | **Lifestyle** | **More** ▾

World ▶ **Europe** | US | Americas | Asia | Australia | Middle East | Africa | Inequality | Global development

The Observer
Mafia

This article is more than 2 years old

Buried in concrete: how the mafia made a killing from the destruction of Italy's south

The south of the country bears the scars of how bosses enriched their clans with illegal, brutalist buildings and gaudy, now decaying, villas

Roberto Saviano and Lorenzo Tondo
Sun 25 Jul 2021 10.00 CEST

[Share](#)

The villa owned by hardened Cosa Nostra killer Giuseppe 'Scarpuzzedda' Greco was nearly 40 metres high. Photograph: Alessio Mamo

Вила је 1954. године добила статус заштићеног објекта, који је градско веће Палерма укинуо три године касније, под изговором да је изграђена пре мање од 50 година.

Градско веће је 1959. године одобрило уништење ове зграде, а рушење је извршено у суботу, усред ноћи.

У знак протеста Баслиеов син, Ђовани Батиста (такође успешан архитекта) дао је оставку у државној служби.

Толики је био бес да се нико није усудио да гради на сравњеном терену. Уместо уништеног архитектонског драгуља, ту се сада налазе паркинг и перионица аутомобила.

Ситуација је почела да се мења 1980-их када, након низа убистава судија и полицајаца, Италија своју мафију више није могла да игнорише.

Коначно, просечан становник Палерма је почео да схвата деструктивне размере старе политичке машинерије и њене повезаности са организованим криминалом, наводи Бест оф Сицилу.

(Н1, Гардијан)